

Sygn. akt IV Pa 12/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 maja 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Jacek Witkowski

Sędziowie : SO Katarzyna Antoniak

SO Elżbieta Wojtczuk (spr.)

Protokolant : st.sekr.sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2015 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. G.

przeciwko P. W. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Usługi (...) w M.

o odszkodowanie i inne

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 5 stycznia 2015r. sygn. akt IV P 528/13

I. oddala apelację,

II. zasądza od P. W. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Usługi (...) w M. na rzecz J. G. kwotę 900 (dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Sygn. akt Pa 12/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5.01.2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt IV P (...)Sąd Rejonowy w (...) zasądził od pozwanego P. W. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Usługi (...) w M. na rzecz powoda J. G. kwotę 14 105,01 zł tytułem ryczałtów za noclegi z ustawowymi odsetkami od dnia 30.09.2013 r. do dnia zapłaty, kwotę 3 345,57 zł tytułem diet z ustawowymi odsetkami od dnia 30 września 2013 r. do dnia zapłaty, w pozostałej części oddalił powództwo, zaś w części objętej cofnięciem pozwu umorzył postępowanie, zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami, a koszty sporządzenia opinii przejął na rachunek Skarbu Państwa. Sąd Rejonowy nadał wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 1 600 zł.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego(...)było wynikiem następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

W pozwie z 19.07.2013 r. skierowanym przeciwko pozwanemu P. W. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Usługi (...) w M. powód J. G. domagał się:

- zasądzenia kwoty 347,60 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia za okres do upływu okresu wypowiedzenia, tj. do 6.07.2013r.;
- zasądzenia kwoty 1.546,67 zł tytułem wynagrodzenia za czerwiec oraz kwoty 347,69zł za lipiec wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty;
- zobowiązania pozwanego do wystawienia świadectwa pracy.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powód był zatrudniony u pozwanego od stycznia 2013r. na stanowisku kierowcy w ruchu krajowym i międzynarodowym w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem minimalnym na czas próbny 3 miesięcy. W dniu 1.04.2013r. powód zawarł kolejną umowę o pracę na czas określony do 31.03.2015r. Od maja 2013r. pozwany zwlekał z wypłatą wynagrodzenia, co stało się powodem wypowiedzenia przez powoda stosunku pracy w dniu 18.06.2013 r. Powyższe pismo zostało zaakceptowane przez pozwanego, który zobowiązał uregulować do końca okresu wypowiedzenia wszelkie zaległości. W dniu 24.06.2013r. powód zachorował, o czym telefonicznie zawiadomił pozwanego. Na polecenie pozwanego wysłał zwolnienie lekarskie za pośrednictwem poczty polskiej. Zwolnienie to obejmowało okres od 24.06.2013r. do 29.06.2013r. W trakcie rozmowy pozwany poinformował powoda, że wobec tego, iż jego samochód będzie w trasie, nie ma po co wracać po zakończeniu choroby. Stwierdził wówczas, że zwalnia powoda z obowiązku świadczenia pracy do zakończenia okresu wypowiedzenia. Powód wyraził na to zgodę. Strony ustaliły także, że po zakończeniu okresu wypowiedzenia pozwany wypłaci powodowi zaległe wynagrodzenie. Pozwany nie wywiązał się z tej obietnicy. 16.07.2013r. powód odebrał przesyłkę poleconą, w której znajdowało się pismo zatytułowane „Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia” oraz zwolnienie lekarskie. Powodem takiej decyzji pozwanego było ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych, tj. nieusprawiedliwiona nieobecność w pracy. Pozwany wskazał, że wypłaci powodowi wynagrodzenie jedynie za czerwiec. Powód podniósł, że rozwiązanie umowy o pracę nie zawierało podpisu, wobec czego oświadczenie pracodawcy jest prawnie nieskuteczne. Nadto nie zaszyły przesłanki wymienione w art. 52 § 1 pkt 1 kp. Powód przyznał, że po zakończeniu zwolnienia lekarskiego nie wrócił do pracy, lecz pozwany zwolnił go z obowiązku świadczenia pracy w tym okresie.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany pracodawca potwierdził, że 18.06.2013r. powód złożył wypowiedzenie umowy o pracę z zachowaniem okresu wypowiedzenia, który upłynął 6.07.2013r. 19.06.2013r. powód pojechał z transportem w trasę do C. (...). Po powrocie z trasy zabrał swoje rzeczy, posprzątał pojazd i zostawił go razem z kluczykami i dokumentami na terenie firmy. Powód porzucił samochód bez żadnego wyjaśnienia. Następnie telefonicznie powód poinformował pozwanego o chorobie w okresie od 24.06.2013r. do 29.06.2013r. Pozwany nie zwolnił wówczas powoda z obowiązku świadczenia pracy w okresie do końca okresu wypowiedzenia, a jedynie polecił powodowi przesłanie zwolnienia lekarskiego pocztą. Ponieważ po zakończeniu zwolnienia powód nie stawiał się do pracy, 2.07.2013r. pozwany zadzwonił do niego, żeby dowiedzieć się, co jest przyczyną jego nieobecności i poinformować, iż do wypłaty świadczenia chorobowego niezbędny jest oryginał zwolnienia lekarskiego. Pozwany poprosił powoda o podanie imion rodziców w celu wystawienia świadectwa pracy, lecz powód odparł, że go nie potrzebuje. Z uwagi na to, iż po zakończeniu zwolnienia powód nie stawiał się do pracy, pozwany wysłał mu rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z dniem 1.07.2013r. z powodu porzucenia pracy. Pozwany przyznał, że na tym piśmie brak jest jego podpisu, lecz powód potwierdził, iż je otrzymał 16.07.2013r., tj. po rozwiązaniu umowy wskutek jej wypowiedzenia przez powoda. Z tego powodu czynność pozwanego była prawnie nieskuteczna, a zatem powód nie może z tego tytułu dochodzić odszkodowania. Pozwany wskazał, że zapłacił powodowi wynagrodzenie za czerwiec w kwocie 1.650,82 zł. Natomiast za lipiec wynagrodzenie nie należy się powodowi, gdyż w tym okresie nie stawiał się do pracy, a pozwany nie zwolnił go z obowiązku świadczenia pracy. Nadto pozwany wysłał do powoda świadectwo pracy.

W piśmie procesowym z 26.09.2013r. powód cofnął pozew w zakresie odszkodowania, wypłaty wynagrodzenia za czerwiec 2013r. i wydania świadectwa pracy oraz rozszerzył powództwo w zakresie należności z tytułu podróży służbowych za okres od 1.01.2013r. do 21.06.2013r. z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Pozwany wniósł o oddalenie rozszerzonego żądania.

W piśmie procesowym z 23.10.2013r. pełnomocnik powoda sprecyzowała żądanie należności z tytułu podróży służbowych na kwotę 17.643,66 zł tytułem diet i ryczałtów oraz wniosła o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Ostatecznie pełnomocnik powoda domagała się zasądzenia kwoty 31.846,90 zł, w tym kwoty 17.741,89 zł tytułem diet i kwoty 14.105,01 zł tytułem ryczałtów za noclegi z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy ustalił, że J. G. był zatrudniony u P. W. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Usługi (...) w M.. Strony zawarły dwie pisemne umowy o pracę: za okres próbny od 16.01.2013r. do 31.03.2013r. oraz na czas określony od 1.04.2013r. do 31.02.2015r. na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w kwocie 1.600 zł brutto. Faktycznie J. G. świadczył pracę od 7.01.2013r. 18.06.2013r. J. G. złożył P. W. oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia bez wskazania przyczyny swej decyzji. W okresie od 24.06.2013r. do 29.06.2013r. J. G. był niezdolny do pracy. Za pośrednictwem poczty wysłał do pracodawcy kserokopię zaświadczenia lekarskiego o niezdolności do pracy w tym okresie. W okresie od 30.06.2013r. do 6.07.2013r. J. G. nie stawiał się do pracy, nie powiadomił także pracodawcy o przyczynie swojej nieobecności. Pracodawca nie zwolnił go w tym okresie z obowiązku świadczenia pracy. 16.07.2013r. za pośrednictwem poczty J. G. otrzymał rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia. Jako przyczynę swej decyzji pracodawca wskazał nieusprawiedliwioną nieobecność pracownika w pracy w okresie od 1 do 6 lipca 2013r.

Jako kierowca (...) wykonywał przewozy krajowe i zagraniczne. Z każdej podróży służbowej pracownik wypełniał tzw. raport, na podstawie którego pracodawca sporządzał dokument zatytułowany „Polecenie służbowe”. Następnie księgowa pracodawcy obliczała należne pracownikowi diety z tytułu wyjazdów służbowych, które pracodawca co do zasady wypłacał pracownikowi za pokwitowaniem na w/w dokumencie.

Nadto J. G. w okresie zatrudnienia otrzymywał wynagrodzenie wynikające z umowy o pracę w formie przelewów na konto bankowe lub osobiście od pracodawcy, który to fakt potwierdzał podpisem na liście płac.

Podczas podróży służbowych J. G. noce spędzał wyłącznie w kabinie samochodu wyposażonej w miejsce do spania i nie otrzymywał od pracodawcy ryczałtu za noclegi. Podczas wyjazdów służbowych J. G. przeprawał się promem, lecz nie w godzinach nocnych.

6.08.2013r. pracodawca nadał na poczcie polecenie przelewu na rzecz pracownika kwoty 1.650,82 zł tytułem wynagrodzenia za czerwiec 2013r.

Ostatecznie pracodawca nie wypłacił J. G. diet za wyjazdy służbowe wykonane w dniach 7.01.2013r. do 16.01.2013r., 25.05.2013r – 8.06.2013r. oraz 10.06.2013r. – 21.06.2013r. w łącznej kwocie 3.345,57 zł oraz ryczałtów za noclegi w łącznej kwocie 14.105,01 zł za cały okres zatrudnienia.

W powyższym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za uzasadnione w całości odnośnie żądania ryczałtów za noclegi oraz częściowo odnośnie diet.

Jak wskazał Sąd Rejonowy, powód rozpoczął faktycznie pracę przed datą wskazaną w umowie o pracę, tj. 16.01.2013r. Okoliczność tę przyznał pozwany, lecz zeznał, iż nie pamiętał dnia faktycznego podjęcia przez powoda pracy na jego rzecz. Przyznał również, iż odnośnie podróży służbowej wykonanej przez powoda przed datą wskazaną w umowie o pracę nie posiada dokumentu polecenia służbowego, a za podróż tę powód nie otrzymał zarówno diet, ani ryczałtu za noclegi. Z tych przyczyn zasadne okazało się żądanie powoda zasądzenia z tytułu niniejszej podróży służbowej

trwającej od 7.01.2013r. do 16.01.2013r. diet i ryczałtów obliczonych przez biegłą z zakresu księgowości, tj. kwoty 958,54 zł tytułem diet i kwoty 576,48 zł tytułem ryczałtów za noclegi.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód nabył prawo do domagania się ryczałtów za noclegi, które łącznie wyniosły kwotę 14.105,01 zł (13.528,53 zł + 576,48 zł). Bezsporne było, że w trakcie trwania podróży służbowych wykonanych podczas faktycznego zatrudnienia powód spał w kabinie prowadzonego pojazdu służbowego. Zdaniem pozwanego nie miał on obowiązku wypłacania w takiej sytuacji powodowi ryczałtów za noclegi, gdyż powód powinien wykazać, że poniósł koszty związane z odbyciem noclegu w kabinie samochodu.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, wskazana argumentacja pozwanego nie ma oparcia w obowiązujących przepisach i aktualnym orzecznictwie sądowym.

Żądanie powoda w tym zakresie znalazło podstawę prawną w treści art. 21a ustawy z 16.04.2004r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012r., poz. 1155), w myśl którego kierowcy w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 ustawy z 26.06.1974r. – Kodeks pracy. Przepis ten odsyła zatem także do treści § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19.12.2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. z 2002r., Nr 236, poz. 1991) i obowiązującego od 1.03.2013r. analogicznego § 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 29.01.2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. 2013r., poz. 167).

Jak wskazał Sąd Rejonowy, w przypadku obu rozporządzeń, które obowiązywały w okresie zatrudnienia powoda u pozwanego, kwestia przyznawania pracownikowi ryczałtów za noclegi uregulowana była w taki sam sposób.

Pracę powoda jako kierowcy transportu międzynarodowego, zdaniem Sądu Rejonowego, należy zakwalifikować jako podróż służbową w rozumieniu przepisów art. 77⁵ § 1 kp (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4.06.2013r., II PK 296/12, Lex nr 1341269), co oznacza, iż należy bezpośrednio stosować do niego przepisy o podróżach służbowych i zasądzać koszty diet i noclegów na podstawie rozporządzenia w sprawie należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju w zw. z art. 77⁵ § 5 kp.

Sąd pierwszej instancji podzielił stanowisko wyrażone w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym umożliwienie przez pracodawcę kierowcy w transporcie międzynarodowym spania w kabinie samochodu ciężarowego, nawet przystosowanej do takich celów, nie stanowi zapewnienia pracownikowi bezpłatnego noclegu w rozumieniu przepisu § 9 ust. 4 rozporządzenia w sprawie należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (por. uchwała składu Siedmiu Sędziów z 12.06.2014r., II PZP 1/14, Lex nr 1469181 oraz wyrok z 10.09.2013r., I PK 71/13, Lex nr 1427710). Pogląd ten pozostaje aktualny również pod rządami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 29.01.2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

Sąd Rejonowy wskazał również, iż w uzasadnieniu uchwały z 12.06.2014r. Sąd Najwyższy sformułował następujące wnioski szczegółowe: pojęcia „odpowiednie miejsce do spania” i „bezpłatny nocleg” nie mogą być utożsamiane (zamiennie traktowane), a wręcz odwrotnie – użycie różnych sformułowań w przepisach prawa oznacza, że są to różne pojęcia.

W ocenie Sądu pierwszej instancji w obu przywołanych rozporządzeniach wskazano, że za nocleg podczas podróży zagranicznej pracownikowi przysługuje zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem, w granicach limitu określonego w poszczególnych państwach w załączniku do rozporządzenia. Poniesienie określonych kosztów jest więc wymagane, gdy pracownik ubiega się o pełny, choć ograniczony wysokością limitu, zwrot kosztów noclegu na podstawie rachunku, który na tę okoliczność przedkłada. Poniesienie kosztów dokumentuje wówczas przedmiotowy

rachunek. Kiedy zaś pracownik nie przedłoży rachunku za nocleg i to bez względu na tego przyczynę, przysługuje mu jedynie ryczałt, w wysokości ograniczonej do 25% ustalonego limitu. W tym przypadku nie jest istotne, czy pracownik poniósł jakikolwiek koszt, czy też nie. Pracodawca jest zwolniony z badania tej okoliczności, ale wypłaca wówczas pracownikowi tylko ryczałt, który gdyby pracownik korzystał z hotelu, nie musi mu pokryć w takiej sytuacji całości poniesionych kosztów. Jediną przesłanką do wypłaty pracownikowi ryczałtu jest więc w tego rodzaju okolicznościach tylko odbycie noclegu w podróży służbowej. Istotą ryczałtu jest bowiem oderwanie go od rzeczywistego poniesienia kosztów i ich wysokości.

Okoliczność, że pracodawca zapewnia pracownikowi możliwość spędzania noclegów w podróży służbowej w kabinie samochodu, którym się porusza w tej podróży, nawet przystosowanej do takich celów, nie zwalnia go, zdaniem Sądu Rejonowego, z zapłaty ryczałtów za spędzone w ten sposób noclegi i nie ma na to żadnego wpływu kwestia, czy kierowca poniósł w związku z tym jakieś koszty, czy też nie. Nie ma przy tym znaczenia, że pracownik zgadzał się na warunki noclegu pracodawcy, gdyż nie ogranicza go to w możliwości dochodzenia wypłaty ryczałtu za noclegi, skoro taki składnik wynagrodzenia przysługuje z mocy obowiązujących przepisów.

Zgodnie z treścią art. 151⁷ § 1 kp pora nocna, której ma dotyczyć bezpłatny nocleg obejmuje 8 godzin między godzinami 21.00 a 7.00. Jak wskazał Sąd Rejonowy, powód wyjaśnił, czego pozwany nie kwestionował, że podczas wykonywania podróży służbowych korzystał z promu na trasie T. – H. w godzinach najwcześniej 5.00 do najpóźniej 15.00 (k. 275). Na poparcie swoich twierdzeń pozwany powołał się na zapisy raportów znajdujących się w aktach sprawy (k. 282). Po ich okazaniu pozwanemu przyznał on, iż na raportach z k. 111 i 114 widnieje informacja o przeprawie promowej, lecz nie w godzinach nocnych, a z raportu z k. 113 wynika, że powód płynął promem przez 12 godzin, lecz pracodawca przyznał, iż nie posiada na to żadnego dowodu.

Mając na uwadze powyższe dowody Sąd pierwszej instancji uznał, że pozwany nie wykazał, aby zapewnił powodowi bezpłatny nocleg podczas wykonywania przez kierowcę podróży służbowych, co mogłoby pomniejszyć należności pracownika z tytułu ryczałtów za noclegi. Z tych też przyczyn Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 14.105,01 zł wynikającą z tego tytułu, a obliczoną przez biegłą z zakresu księgowości za okres faktycznego zatrudnienia powoda.

Bezsporna w ocenie Sądu Rejonowego okazała się okoliczność, iż powód nabył prawo do domagania się diet z tytułu podróży służbowych, a sporna stała się jedynie kwestia ich obliczenia i wypłaty. W ocenie Sądu roszczenie to okazało się uzasadnione jedynie do kwoty 3.345,57 zł.

Jak wskazał Sąd pierwszej instancji, pozwany przyznał, że powód świadczył na jego rzecz pracę przed formalnym podpisaniem umowy o pracę i z tego tytułu nie wypłacił mu należnej diety, która – zgodnie z wyliczeniami biegłej – wyniosła 958,54 zł.

Jeżeli chodzi o wypłatę diet za pozostałe wyjazdy służbowe, to powód stał na stanowisku, iż znajdujące się w aktach sprawy 11 sztuk druków poleceń wyjazdu służbowego podpisał in blanco, na dowód czego wskazał zeznania świadka M. S.. Dokumenty te miał otrzymywać albo od pozwanego, albo od jego żony. Nie negował przy tym prawdziwości swego podpisu na powyższych dokumentach w rubrykach zatytułowanych „Kwituję odbiór” i „Niniejszy rachunek przedstawiam”, aczkolwiek wskazał, iż nie on wpisywał daty odbioru poszczególnych diet.

Sąd zbadał, czy powód wykazał, że faktycznie nie otrzymał wszystkich kwot tytułem diet wskazanych w poleceniach wyjazdu służbowego. Jak wskazał Sąd Rejonowy, zeznania świadków A. W. (1) i M. S. oraz pozwanego nie potwierdziły wersji zdarzeń prezentowanej przez powoda. Sąd pierwszej instancji doszedł w konsekwencji do przekonania, że brak jest przekonujących dowodów na potwierdzenie tezy powoda, iż wszystkie znajdujące się w aktach sprawy dokumenty „Polecenie wyjazdu służbowego” powód podpisał in blanco nie otrzymując widniejących na nich kwot z tytułu diet.

Sąd Rejonowy ustalił, że w trakcie faktycznego zatrudnienia powód otrzymał kwotę 14.396,32 zł tytułem diet, co wynika z przeanalizowanych poleceń wyjazdu służbowego. Jak wynika z opinii biegłej księgowej łączna kwota należna

powodowi z tytułu diet wyniosła 17.741,89 zł (16.783,35 zł + 958,54 zł). Po odjęciu kwot faktycznie otrzymanych pozwany winien dopłacić powodowi z tego tytułu kwotę 3.345,57 zł.

Jak wskazała pełnomocnik powoda lokalizacja pobytu powoda wynikająca z raportów i tarcz tachografu a data pokwitowania odbioru diet nie są tożsame. Odnosząc się do tego argumentu, to przede wszystkim należy wskazać, że strona powodowa nigdy nie kwestionowała zapisów zawartych w poleceniach wyjazdu służbowego w zakresie miejscowości, dat i godzin wyjazdu i przyjazdu z podróży służbowej. Wręcz przeciwnie, jak wyżej wskazano zapisy uczynione przez powoda w raportach (w tej ich części, której powód nie zaprzeczał), korelują z zapisami zawartymi w poleceniach wyjazdu służbowego. Z kolei zapisy wynikające z tarcz tachografu nie precyzują godzin poszczególnych lokalizacji powoda, a jedynie wskazują miejscowość początkową i końcową danej podróży służbowej.

Pozwany podniósł, że w trakcie podróży promem powód otrzymywał wyżywienie.

W myśl § 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19.12.2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. z 2002r., Nr 236, poz. 1991) pracownikowi, który otrzymuje za granicą bezpłatne całodzienne wyżywienie lub gdy wyżywienie opłacone jest w cenie karty okrętowej (promowej), przysługuje 25% diety ustalonej zgodnie z § 4 ust. 4. Pracownikowi, który otrzymuje za granicą częściowe wyżywienie, przysługuje odpowiednio na: śniadanie - 15% diety; obiad - 30% diety; kolację - 30% diety; inne wydatki - 25% diety. Pracownikowi, który otrzymuje za granicą ekwiwalent pieniężny na wyżywienie, dieta nie przysługuje. Jeżeli ekwiwalent jest niższy od diety, pracownikowi przysługuje wyrównanie do wysokości należnej diety.

Zgodnie z treścią § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 29.01.2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. 2013r., poz. 167) pracownikowi, któremu zapewniono w czasie podróży zagranicznej bezpłatne, całodzienne wyżywienie, przysługuje 25% diety ustalonej zgodnie z § 13 ust. 3. Kwotę diety zmniejsza się o koszt zapewnionego bezpłatnego wyżywienia, przyjmując, że każdy posiłek stanowi odpowiednio: śniadanie - 15% diety; obiad - 30% diety; kolacja - 30% diety. W przypadku korzystania przez pracownika z usługi hotelarskiej, w ramach której zapewniono wyżywienie, przepisy ust. 2 stosuje się odpowiednio. Pracownikowi, który otrzymuje w czasie podróży zagranicznej należność pieniężną na wyżywienie, dieta nie przysługuje. Jeżeli należność pieniężna jest niższa od diety, pracownikowi przysługuje wyrównanie do wysokości należnej diety.

W toku procesu pozwany nie wykazał, aby podczas podróży służbowych zapewniał powodowi bezpłatne całodzienne wyżywienie lub częściowe wyżywienie odpowiadające śniadaniu, obiadowi czy kolacji lub też każdorazowo wypłacał ekwiwalent pieniężny na wyżywienie. Z kserokopii oświadczenia z 26.09.2014r. wystawionego przez A. Transport AB OY (k. 268) nie wynika jaki rodzaj posiłków i kiedy pozwany zapewniał powodowi. Z tych też przyczyn brak było podstaw do pomniejszenia należności z tytułu diet o powyższe kwoty.

Sąd Rejonowy podzielił wnioski wyrażone w opinii biegłej księgowej mając na uwadze rangę opinii sporządzonej przez doświadczonego i stałego biegłego z listy biegłych sądowych. Sposób uzasadnienia opinii, tj. umotywowania postawionych przez biegłego wniosków, pozwolił na przejrzyste zapoznanie się z wyrażonym w nich stanowiskiem, a w konsekwencji zrozumienie argumentów wskazujących na słuszność postawionych tez. Opinia ta jest oczywista i nie zawiera skomplikowanych ocen, ani rozważań na wysokim stopniu abstrakcji. Twierdzenia biegłego poparte były bowiem rzeczową, logiczną i spójną argumentacją, pozwalającą na kontrolę zasadności jego stanowiska. O dacie wymagalności odsetek ustawowych od zasądzonych kwot Sąd orzekł przyjmując moment doręczenia pozwanemu pisma procesowego zawierającego rozszerzenie powództwa o te składniki wynagrodzenia, tj. 30.09.2013r. (k. 75).

W ocenie Sądu Rejonowego bezzasadne okazało się żądanie wynagrodzenia za lipiec 2013 r. Bezsporne jest, że w tym okresie powód nie korzystał już ze zwolnienia lekarskiego, lecz mimo to nie stawiał się do pracy. Powód uzasadnił swoją postawę faktem, iż uzgodnił z pozwanym zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy w tym okresie (k. 181v). Jednakże pozwany stanowczo temu zaprzeczył (k. 160v), a powód – zgodnie z treścią art. 6 kc w zw. z art. 300 kp – nie przedstawił na tę okoliczność żadnego dowodu. Zresztą z zeznań powoda – nie potwierdzonych żadnym dowodem -

nie wynika jednoznacznie, czy faktycznie pozwany podjął taką decyzję, gdyż zgodnie z relacją powoda otrzymał on od pracodawcy jedynie informację, że pozwany go „już nie potrzebuje”. Taka wypowiedź – o ile rzeczywiście miała miejsce – wcale nie jest równoznaczna ze zwolnieniem pracownika z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia.

W myśl art. 80 kp wynagrodzenie przysługuje za pracę wykonaną. Za czas niewykonywania pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia tylko wówczas, gdy przepisy prawa pracy tak stanowią. Natomiast zgodnie z treścią art. 81 § 1 kp pracownikowi za czas niewykonywania pracy, jeżeli był gotów do jej wykonywania, a doznał przeszkód z przyczyn dotyczących pracodawcy, przysługuje wynagrodzenie wynikające z jego osobistego zaszeregowania, określonego stawką godzinową lub miesięczną, a jeżeli taki składnik wynagrodzenia nie został wyodrębniony przy określaniu warunków wynagradzania - 60% wynagrodzenia. W każdym przypadku wynagrodzenie to nie może być jednak niższe od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów. Jak wskazał Sąd Najwyższy pracownik zwolniony przez pracodawcę z obowiązku świadczenia pracy doznaje przeszkód w jej wykonywaniu z przyczyn dotyczących pracodawcy (art. 81 § 1 kp) i z tego tytułu przysługuje mu wynagrodzenie w wysokości określonej w tym przepisie (por. wyrok z 16.06.2005r., I PK 260/04, OSNP 2006/9-10/145).

Sąd Rejonowy wskazał, że w niniejszej sprawie powód nie udowodnił, iż został zwolniony przez pozwanego z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia, tj. od 1.06.2013r., a zatem zgodnie ze wskazanym wyżej przepisami nie nabył prawa do wynagrodzenia za ten czas.

Z uwagi na cofnięcie za zgodą pozwanego pozwu w zakresie odszkodowania, wypłaty wynagrodzenia za czerwiec 2013r. i wydania świadectwa pracy Sąd Rejonowy na podstawie art. 355 § 1 kpc w tym zakresie umorzył postępowanie. Jak wskazał Sąd pierwszej instancji, ostatecznie powód wygrał w całości żądania dotyczące ryczałtów za noclegi, wydania świadectwa pracy (roszczenie spełnione po wniesieniu pozwu) oraz wynagrodzenia za czerwiec 2013r. (roszczenie spełnione po wniesieniu pozwu). Przegrał natomiast żądania dotyczące odszkodowania (cofnięcie żądania), wynagrodzenia za lipiec 2013r. oraz diet za podróże służbowe (z żądanej z tego tytułu kwoty 17.741,89 zł zasadna okazała się jedynie kwota 3.345,57 zł, tj. niespełna 19 %.) Z uwagi na częściowe uwzględnienie stanowisk stron Sąd na podstawie art. 100 kpc zniósł między stronami koszty procesu, a koszty sporządzenia opinii przejął na rachunek Skarbu Państwa. O rygorze natychmiastowej wykonalności orzeczono na podstawie art. 477² § 1 kpc.

Apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości, wniósł pozwany, który zarzucił naruszenie:

-przepisów prawa materialnego tj. art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców poprzez niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji uznanie przez Sąd, że zasadne jest wypłacenie przez pozwanego kwoty 14 105,01 zł tytułem zapłaty ryczałtów za noclegi;

-nieuwzględnienie przez Sąd kwoty 7 500 zł wypłaconej przez pozwanego przez cały okres zatrudnienia powoda jako pokrycie innych kosztów związanych z wykonywanymi przewozami, gdyż Sąd Rejonowy powinien ująć powyższą kwotę jako pokrycie kosztów podróży służbowych powoda jakie były mu należne za czas zatrudnienia.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w części dotyczącej zapłaty ryczałtów za noclegi.

W uzasadnieniu apelacji powód podniósł m. in., iż Sąd pierwszej instancji błędnie przyjął, że należności z ryczałtów za noclegi przysługiwały powodowi niezależnie od poniesionych przez niego kosztów. Powód stwierdził, że jego pracownicy mieli możliwość odbioru odpoczynku nocnego za darmo na leżance znajdującej się w kabinie samochodu ciężarowego, a powód nigdy nie przedstawiał faktu ponoszenia kosztów związanych z odebraniem odpoczynku nocnego w kabinie. Ponadto, P. W. stwierdził, powołując się na wskazane w apelacji przepisy prawa oraz orzecznictwo, iż w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie można mówić o podróży służbowej odbywanej przez J. G.. Nocleg w kabinie pojazdu znajdującym się na parkingu poza drogą publiczną nie może być bowiem zakwalifikowany jako podróż służbowa. Stąd też powód nie miał obowiązku wypłacać pozwanemu świadczeń z tytułu podróży służbowej.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik powoda wniósł o jej odrzucenie z powodu niespełnienia wymogów formalnych, ewentualnie o oddalenie jej w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje wg. norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jako bezzasadna podlega oddaleniu.

Sąd I instancji zgromadził obszerny materiał dowodowy i ocenił wiarygodność i moc dowodów na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zgodnie z zasadami określonymi w art. 233 § 1 kpc. Sąd Okręgowy w pełni podzielił dokonane ustalenia faktyczne i ich ocenę pod względem prawnym dokonaną przez Sąd I instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 października 1998r. IICKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Zarzuty apelacyjne nie znajdują usprawiedliwionych podstaw i stanowią jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji.

Odnosząc się do pierwszego z zarzutów wyartykułowanych w apelacji dotyczącego naruszenia art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz.U. z 2012 r. poz. 1155) należy uznać powyższy zarzut za bezzasadny. Zgodnie z niniejszym przepisem kierowcy w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonaniem tego zadania służbowego ustalone na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 ustawy z dnia 26.06.1974 r. – Kodeks pracy. Niniejszy przepis odsyła do treści § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. z 2002 r., nr 236, poz. 1991) i obowiązującego od 01.03.2013 r. analogicznego co do treści § 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U z 2013 r., poz. 167). W tym miejscu należy przytoczyć rozważania prawne zawarte w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14, LEX nr 1469181. Postawiono w niej tezę, że zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy.

Konkluzja ta jest przekonywująca. Sąd Okręgowy w pełni podziela argumentację prowadzącą do uznania, że obowiązkiem pracodawców zatrudniających kierowców w transporcie międzynarodowym jest zapewnienie pracownikowi bezpłatnego noclegu umożliwiającego odpowiednią regenerację sił, przy czym warunkiem tego nie spełnia miejsce do spania w kabinie pojazdu (nawet, gdy ma ono wysoki standard). W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r. wskazano również, że w odesłaniu zawartym w art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców pominięto art. 77⁵ § 1-2 k.p. Wypada przy tym odnotować, że w art. 77⁵ § 1 k.p. zdefiniowano podróż służbową, a w art. 77⁵ § 2 k.p. upoważniono ministra właściwego do spraw pracy do określenia w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Zastrzeżono, że rozporządzenie powinno w szczególności określać wysokość diet, z uwzględnieniem czasu trwania podróży, a w przypadku podróży poza granicami kraju - walutę, w jakiej będzie ustalana dieta i limit na nocleg w poszczególnych państwach, a także warunki zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych

wydatków. Treść tych przepisów ma znaczenie, gdy uwzględni się, że zgodnie z art. 77⁵ § 3 k.p. warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania. Natomiast według art. 77⁵ § 4 k.p., postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2. Można zauważyć, że przepis ten ustala minimalny standard świadczenia, ale odnosi się tylko do diety, a nie do zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków. Jednakże - zgodnie z art. 77⁵ § 5 k.p. - w przypadku, gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3 (czyli nie zawiera uregulowań dotyczących warunków wypłacania wszystkich należności z tytułu podróży służbowej), pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2. Oznacza to, że przepisy wykonawcze ustalają minimalny standard wszystkich świadczeń z tytułu podróży służbowych (diety oraz zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków), które w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę mogą być uregulowane korzystniej dla pracownika (art. 9 § 2 i art. 18 § 2 k.p.). W razie braku takich regulacji lub uregulowania mniej korzystnego dla pracownika, zastosowanie będą miały przepisy wykonawcze. Odesłanie w art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców do art. 77⁵ § 3-5 k.p. oznacza więc pośrednio także odesłanie do art. 77⁵ § 2 k.p., a w konsekwencji uznanie, że kierowcy-pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu według zasad ustalonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 k.p., chyba że korzystniejsze dla niego zasady zostały ustalone według art. 77⁵ § 3 k.p. (w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania). Wskazany wywód, przeprowadzony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 czerwca 2014 r., Sąd Okręgowy w całości podziela. Sąd Najwyższy również w wyroku z dnia 4 czerwca 2014 r. I PK 7/14 LEX nr 1515145 stwierdził, że obowiązkiem pracodawców zatrudniających kierowców w transporcie międzynarodowym jest zapewnienie pracownikowi bezpłatnego noclegu umożliwiającego odpowiednią regenerację sił, przy czym warunku tego nie spełnia miejsce do spania w kabinie pojazdu (nawet, gdy ma ono wysoki standard). W okolicznościach niniejszej sprawy bezspornym pozostaje okoliczność, iż pozwany nie wypłacał powodowi ryczałtów za noclegi w związku z odbywaniem przez niego podróży służbowych. Niniejszy fakt pozwany przyznał będąc przesłuchany w charakterze strony (k. 291). Wobec przytoczonego powyżej orzecznictwa Sądu Najwyższego argumentacja pozwanego, że ryczałty za noclegi za odbyte przez powoda podróże służbowe mu nie przysługują bowiem nocował on w kabinie samochodu jest niezasadna. Bezzasadne jest również stanowisko pozwanego, iż powód powinien przedstawić pozwanemu rachunki za noclegi, żądając należności z tytułu ryczałtów za noclegi. Powyższe kwestie wyjaśnił również Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Niezasadne jest również powoływanie się przez pozwanego w uzasadnieniu apelacji na art. 8 ust. 8 rozporządzenia WE nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Dz.U.U.E.L 2006 Nr 102, s. 1). W art. 4 rozporządzenia nr 561/06 przyjęto definicje podstawowych pojęć, między innymi dziennego (regularnego i skróconego) okresu odpoczynku (lit. g) oraz tygodniowego (regularnego i skróconego) okresu odpoczynku (lit. h). Według art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06, jeżeli kierowca dokona takiego wyboru,ienne okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i pojazd znajduje się na postoju. Analizując znaczenie wskazanych regulacji nie sposób pominąć, że nie nawiązują one do wynagrodzenia za pracę kierowców, a także nie przyznają im żadnych świadczeń związanych z pracą (w szczególności dotyczących rozliczania kosztów noclegów). Funkcja towarzysząca wspomnianym przepisom skupia się na zapewnieniu kierowcy odpowiedniego i adekwatnego odpoczynku. Spostrzeżenie to sprawia, że przepisy te nie mogą stanowić podstawy do zanegowania prawa powoda do ryczałtu za noclegi. Staje się to zrozumiałe, gdy uwzględni się, że prawo polskie może przewidywać korzystniejsze rozwiązania. Stanowiska tego nie zmienia przepis art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców. Przyjęto w nim, że w każdej dobie kierowcy przysługuje prawo do

co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku. Dobowy odpoczynek (z wyłączeniem odpoczynku kierowców, o których mowa w rozdziale 4a, czyli wykonujących przewozy regularne, których trasa nie przekracza 50 km) może być wykorzystany w pojeździe, jeżeli pojazd znajduje się na postoju i jest wyposażony w miejsce do spania. Wypada zauważyć, że regulacja ta powiela art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06 (choć pomija, że może tak być według wyboru kierowcy a miejsce do spania musi być odpowiednie dla każdego kierowcy). W tym zakresie przepis rozporządzenia wiąże i jest stosowany bezpośrednio. Natomiast art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców jest o tyle korzystniejszy dla kierowców-pracowników, że zezwala tylko na dobowy (dzienny) odpoczynek w pojeździe, a tym samym nie zezwala na wykorzystanie w ten sposób wypoczynku tygodniowego. Jest jednak jasne, że art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców nie dotyczy w żadnym zakresie świadczeń przysługujących kierowcom-pracownikom z tytułu podróży służbowych i nie może być pomocny przy wykładni przepisów ustanawiających przesłanki tych świadczeń (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 września 2014 r., I PK 7/14). Zatem art. 8 ust. 8 rozporządzenia WE 561/2006 nie pozbawia powoda prawa do świadczeń z tytułu podróży służbowych, a w tym przypadku ryczałtów za noclegi.

Bezpodstawny jest również zarzut nieuwzględnienia przez Sąd pierwszej instancji przy rozliczaniu należności z tytułu ryczałtów za noclegi kwoty 7500 zł jaka miała być wypłacona przez pozwanego powodowi jako pokrycie innych kosztów związanych z wykonywanymi przewozami. Należy wskazać, że pozwany nie uzasadnił tego zarzutu, wobec powyższego trudno jest się do niego odnieść, a ponadto w toku procesu przed Sądem pierwszej instancji pozwany nie podnosił tych okoliczności, jakoby miał zapłacić powodowi kwotę 7500 zł tytułem zaliczek na ryczałty za noclegi, wręcz przeciwnie twierdził, że żadnych należności tytułem ryczałtów nie wypłacał powodowi. Ponadto z dokonywanych przez pozwanego rozliczeń delegacji służbowych – rozliczeń wyjazdów służbowych bezspornie wynika, że nie były wypłacane należności z tytułu ryczałtów za noclegi (k. 149. Dodatkowo ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby były wypłacane powodowi zaliczki na wydatki w trakcie podróży służbowych. Z zeznań stron wynika, że powód za paliwo płacił kartą paliwową pozwanego i najczęściej tankował na stacji benzynowej w C.. Wynagrodzenie, albo zaliczki na poczet wynagrodzenia zasadniczego były przelewane powodowi na konto (zeznania świadka A. W. k. 183v i potwierdzenia przelewów k. 149). Zgromadzony przez Sąd pierwszej instancji materiał dowodowy nie potwierdza jakoby powód otrzymał od pozwanego kwotę 7500 zł przez cały okres zatrudnienia na wydatki związane z odbytymi podróżami służbowymi.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Wobec powyższego, Sąd na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w wyroku.